

“Pietà” VI

Pietà nu:

Het Pietà-motief behoort inmiddels tot het collectief geheugen.

Nogal wat hedendaagse kunstenaars gebruiken het Pietà-thema in hun werk. Soms als letterlijke voortzetting van het thema (Maria met Jezus), soms vormt het thema van de Pietà het uitgangspunt voor hun werk (medelijden oproepen, redding, aandacht voor een bepaald onderwerp vragen) of leidt het tot een project.

Het schilderij “*Radeau de la Méduse*” van Géricault toont een vlot met overlevenden van een waargebeurde scheepsramp waarvan slechts enkelen het overleefden. Vooraan links kun je een Pietà-houding ontwaren. Het thema vind je terug in latere uitwerkingen en tref je aan in de nieuwsfotografie (voor wie er oog voor heeft).

Géricault - Vlot van Medusa, 1819

Hannah, 2009

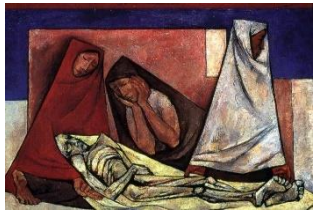
Aijazuddin, 2016

Rodiaki - Drenkelingen, 2015

In de fotografie gebruikt men het thema als encenering om te komen tot een mooi beeld met diepgang (Hannah). Soms wordt de Pietà-vorm zeer gestileerd uitgevoerd. Wat ik bij mezelf opmerk is dat ik vaak een beeld als Pietà herken terwijl het eigenlijk zo niet bedoeld is (Goldsmith).

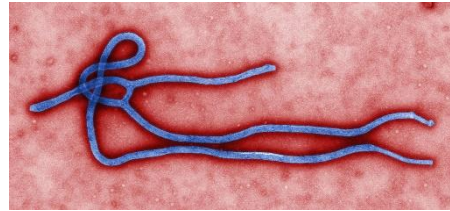
Het zou zomaar kunnen dat ook kunstenaars en fotografen het thema onbewust gebruiken.

▲ Guayasamín - Fusilamiento, 1943

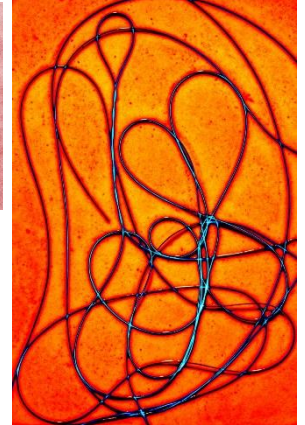

▲ Pijlman - Pietà, 1970

▲ Goldsmith - Microscopiebeeld Ebolavirus, 2011

Procházka - Pietà, 1960 ▶

Intrigerend vind ik dat kunstenaars het thema op een maatschappelijk geëngageerde manier inzetten, bijvoorbeeld om misstanden aan te kaarten of vast te leggen.

▲ Aranda, 2011

Gallenkuş, 2019 ▶

▲ Hirschhorn, 2016

◀ Henry, 2015

- Samuel Aranda fotografeert een gesluierde vrouw in Jemen die een gewond familielid in haar armen houdt tijdens het protest tegen president Saleh. Dit iconische beeld werd vele malen gebruikt door andere kunstenaars.
- Uğur Gallenkuş combineert 2 foto's uit het 'echte' leven. Hier de gruwelijke dood en de vredige slaap.
- Jon Henry maakte een grote serie foto's van moeders die vreesden dat hun zwarte zoon het volgende slachtoffer van politiegeweld in de Verenigde Staten zou worden.
- In zijn collages confronteert Thomas Hirschhorn de kijker met de gruwelijkheden van aanslagen en oorlogsgeweld. Hij laat de beelden die wij in de media niet of geblurt te zien krijgen juist wél zien. De glossy beelden in de collage pixelt hij. Zo zet hij ons aan het denken over wat wij wel en niet wensen te zien.

Albert Westing zag deze krantenfoto uit 1997 met de kop 'Wraakcyclus herleeft in KwaZulu-Natal' waarop de Zuid-Afrikaanse politie zich ontfermt over het lijk van een ANC-lid dat op een gewelddadige wijze om het leven kwam en zag er een Pietà-'gebaar' in dat hij uitwerkte in een serie portretten waarbij hijzelf de posities van de 'figuranten' innam en het werk 'KwaZulu-Natal Pietà' noemde. Als je de Pietà-pose eenmaal kent duikt die overal op. Dat geldt zowel voor mij als voor veel kunstenaars. De kranten staan er vol mee....je kijkt niet meer met een onbevangen blik.

◀ ▲ Westing - KwaZulu-Natal Pietà, 2001

Alcorn - Lifeguards, 2014

Visser - fotoserie 'aangespoeld', 2002

◀ Onbekend - Tarin Kowt, 2008

Vieira - Fehér overlijdt, 2004

Fernandez - La Gomera, 2008

Stapleton - Twin Tower Pietà, 2001

Soms, zoals bij de verdronken vluchtelingen (Fernandez), voel ik mijzelf als de treurende Maria. Toch is er op het beeld zelf geen Mariafiguur te zien. Hier vindt een wisselwerking plaats tussen de foto en de beschouwer. Wie dacht dat het Pietà-thema een ouderwets en achterhaald idee is heeft niet goed opgelet; kijk om je heen. Honderden zo niet duizenden mensen krijgen er dagelijks mee te maken. Oorlog en geweld zorgen nog steeds voor de ellende die tot de dood leidt en verscheurt de levens van hen die achterblijven.

Brabo - Aleppo, 2012

Salemi - Kabul, 2008

Abdaladze - Georgië, 2008

Bleasdale - C.A.R., 2014

Yon - Afghanistan, 2005

Tot slot nog een ontroerende serie als eerbetoon aan een moeder en haar meervoudig gehandicapte zoon.

Tamás Schild - Everyday Pietà - Martha en Tommy, 2016

Ton van Leest

* Alle bijdragen kun je terugvinden op de website van Ekklesia Tilburg onder "Actueel", waarin ook de eventuele links aan te klikken zijn.